Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 215 (10.598). Львів, неділя 27. вересня 1925 Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10, II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 сот.

Російська еміґрація.

Між російських монархістів і споминів Денікіна.

Недавно, бо 13. п. м. відбувся у Парижі т. зв. „Зарубежний зїзд" правих кол російської еміґрації. Зїзд, як можна було надіятися, мав яскраву монархічну закраску. Зібралися самі старі та відомі достойники царських часів. Головою зїзду був Третяков, передостанній премієр уряду Миколи II. Йому товаришив у проводі відомий Трепов. Сам зїзд почався молебнем, який відправив відомий архиєп. Евлогій. Він привитав зїзд відповідною чисто евлогіївською проповідю.

Всі зібрані монархісти радили раптом один день і — по правді кажучи — не врадили нічого. Сам зїзд реклямували ініціятори як безпартійний. Та сам його склад виявив прекрасно облича зїзду, а ще краще розшифрували його ті дебати, що були на ньому. Вся сіль принятих постанов заключається у реставрації давньої монархії, що єдина в силі завести „правовий лад" у Росії, очевидно Росії, єдиній, далеко просторній та неділимій.

Ще перед зїздом велися переговори між двома групами монархістів, тобто Кирилівцями і Миколаївцями в справі спільної участи в ньому. Оба табори погодилися. Кирило, як інформує ліва російська, еміґрантська преса, погодився визнати Миколу Миколаєвича „національним вождом" за ціну кільканадцяти тисяч франків, а цей останній натомісць не буде виступати проти „царських" прав Кирила.

Обі групи монархістів мають справді окремі, але до одної мети направлені цілі. Кирилівці опираються на німецьких монархістів і їх кокетують, а миколаївці стоять у звязках із французькими монархістами. Перші від німецьких, а другі від французьких діставали та дістають час від часу субсідії на монархічну акцію у СРСР. У критичний мент обі групи зіпруться на тих, котрі більше дадуть.

Але хоч як монотонно виглядав цілий „зарубежний зїзд", то всеж таки була на ньому одна сензація. Виступив на ньому якийсь сибірський мужичок, що буцімто пішки прийшов аж зі Сибіру до Парижа, щоби просити від монархістів спасення для „великого русского народу, його церкви і майна". Одначе на того мужичка зїзд звернув якось за мало уваги і потрактував його дуже звисока.

Саме в тому часі, як йшли підготування до зїзду та відбувався сам зїзд, появилася в Берліні перша книжка споминів ґенерала Денікіна. Він був тим, що у практиці використовував ту чужу поміч, на яку так дуже надіються теперішні монархісти. Цей том споминів може бути дуже повчаючим для учасників зїзду, але не без інтересу він і для нас.

Ген. Денікін жаліється у своїх споминах („Очерки русской смуты"), що — почавши свою воєнну акцію — він мав безнастанно до діла тільки з обіцянками та словними ласками Французів і Англійців, а відко коли з ділами. І так на протязі перших трьох місяців військових операцій він не знав, хто стоїть на чолі збройних сил союзників, ґенерал Франше д' Еспере, чи Бертельо, чи ген. Мільк. Щойно по трьох місяцях він дізнався, що „всі союзні війська", які оперують на полудні, підлягають команді ґен. Франше д' Еспере. Та кілька днів потім англійська місія спростувала цю відомість.

Англійці та Французи поділилися сферою своїх ділань таким чином, що на схід від лінії Босфор, Керч, Дон до Царицина була сфера англійська, а на захід французька. Такий поділ був дуже дивоглядний, а зі стратеґічного погляду шкідливий. Та лінія відповідала тільки інтересам окупації та експльоатації, а не вимогам стратеґії.

В листопаді 1919 року явилася в Севастополі фльота антанти і взяла в посідання всі російські воєнні кораблі. Не помогли протести і прохання Денікіна. Кораблів добровольцям не віддали, бо адмірал антантської фльоти Кольторн заявив, що „союзні уряди не можуть толерувати присутности російської озброєної фльоти на Чорному морі, бо якщо такий корабель забрали би більшовики, то держави антанти мали би з тим багато клопоту".

З тої самої причини англійські та французькі моряки і військо нищили і топили з наказу ґен. Лежє запаси амуніції у севастопольському порті, рубали акулямотори підводних лодок, забирали замки від гармат та нищили зброю. Було враження — пише Денікін — ще антанта ліквідує збройну акцію проти більшовиків.

Коли більшовики почали опановувати Україну, тоді Денікін звернувся до ген. Франше д' Еспере з проханням, щоби він „для збереження полудневої України, багатої в поживу та військові засоби, уухомив дві дивізії союзницьких військ в округах Харків і Катеринослав". По кількох днях насліла відповідь, що французька дивізія висадиться в Одесі, то є — пише автор — в окрузі для воєнних операцій більше як другорядним. Перед висадкою бголосив ген. Бертельо відозву до населення, в якій було чорне на білім, „держави антанти йдуть до Вас, щоби Вас заосмотрити в те, що Вам потрібне і щоби Вам дати можність рішити про форму правління свобідно, а непід пресією зле думаючих людей".

Французи ділили взагалі усіх мешканців і горожан б. Росії на добре і зле думаючих людей. Але кого вони зараховували до одних, а кого до других, про те не було ніякої згадки у тій відозві великої політичної ваги. В цілій відозві не вжито ні разу слова „більшовик". Хто хотів, міг вважати за зле думаючих усіх Денікінців. І це ген. Денікіна найбільше боліло.

Та найяскравійше виявлялся той хаос, який панував серед союзників, тоді, коли йшла мова про матеріяльну допомогу для фронту. Ось один випадок: на фронті Денікіна не було амуніції. Штаб молив у союзників допомоги. Та її не було. Одного разу наїхав до начальника денікінського штабу ген. Романовського представник англійської військової місії і заявив: „перестаньте говорити з Французами. Вони лише обіцюють, але нічого вони не дадуть. Пришліть нам спис того, що Вам потрібне". І фактично по якімсь часі прибуло 11 англійських пароплавів із амуніцією та всяким иншим військовим забезпеченням у сумі 60 тисяч тон корабельних вантажів.

Денікін протиставить англійську роботу французьким голословним обіцянкам. З наведеного видно, що між союзниками вже тоді не було ні згоди, ні гармонії, ні планового доцільного ділання. Французи і Англійці взаїмно собі не довіряли. Та це було перед 6-ти літами. А щож казати про теперішні часи.

Денікін у своїх споминах має відвагу признатися до ще одного факту, який нищив добровольців. Для них та для їх операцій найстрашнійшим було те, що вони не мали власної територі. Кубань, в якій була їхня база, гляділа на них кривим оком і вела ярко опозиційну лінію. Кавказькі народи, за виключенням Вірменії, були настроєні до добровольців цілком ворожо. Всі старання поліпшити відносини з ними були прямо невдачні та безнадійні. Відносини до Дону були теж напружені. Про Україну вже й не згадувати. Там їх нищили. Багато праці зужито було на те, щоби всі ті перепони усунути, але Денікін, не знає ні одного випадку, в якому це довело би до позитивних наслідків. Добровольці ніколи і ніде не позискали для себе симпатії місцевого населення. В запіллю ширилися повстання. Одною з причин такого відношення було те, що добровольці займалися рабунками. З рабунками не в силі були боротися ні штаби ні поодинокі начальники. Денікін не пише тільки про те, що найважнійшою причиною недовіря населення до добровольців були їх чорносотенні боєві гасла та національна нетерпимість.

На кого отже і на що надіються російські монархісти тепер, коли найбільший їх герой — Денікін чує до своїх „союзників" тільки жаль, хоч конферував він з ними ще тоді, як більшовики воювали зі всіми.

Несподіванка міністра Бенеша.

Пропозиція посла ЧСР. у Берліні і збентеження Варшави. — Мінорний тон „Слова польського". — Ґенеза нім. ниї жест мін. Бенеша. — Поради „Таймса" Польщі. — Інформації органу чехо-слов. м—ства загран. справ.

Пропозиція, яку зробив у Берліні представник чеського уряду, розпочати переговори над німецько-чеським розємним договором, — не перестає бути сензацією політичного дня. Для Польщі цей виступ був громом з ясного неба. Міністер Бенеш, той самий, який ще так недавно приймав у Варшаві чолобитні всіх без виїмку виразників польської громадянської думки, простягнув Німцям руку не то без згоди й порозуміння з Польщею але й без усякого попереднього повідомлення її про цей свій намір. Правда, посол ЧСР у Варшаві передав мін. Скшинському копію чехо-словацької ноти, доруч.еної мін. Штреземанові, але зробив це якраз — на два дні після доконаного факту. Не дивниця, що польська преса, заскочена такою подією, або обмежується до коротких телеграм товстим друком на видному місці без коментарів, або — лле слвози огірчення над віроломністю союзника та красномовно ламентує що „солодкий кнедель чеської пропозиції упав на квасні повила пруських настроїв"... (Фразеольоґія „Курєра Пор.: статтю „Чеські освідчини й грубе шидо Німців" з 24. ц. м.) Енденька преса (напр. „Слово польське", передовиця „Чехи з Німцями" з 24 ц. м.) лає вічний оптимізм Скшиньского і науку моральну з ініціятивности й самостійности політики мін. Бенеша, кажучи Польщі „не відкладати ad calendas graecas арбітражної угоди з Німцями". „Останній чеський крок у Берліні каже припускати, що Чехи рішилися своїй політиці забезпеки надати инший напрямок (ніж союз з Польщею і державами Малої Антанти — прим. ред.) і шукати ґарантії саме там, де і відкіль грозить їм нарушення тої безпеки." Цікаво, що в цій статті нічого не згадується про більшевиків, дарма, що одночасно вся ендецька преса на всі заставки реклямує приїзд Чічеріна.

Міністер Бенеш, який дійсно здобув собі славу своїм політичним реалізмом, швидкістю орієнтації та сміливістю ініціятиви, — зрозумів, що ситуація у Женеві змінилась і що триматись дальше погребаного протоколу часів Мек-Донельда є щонайменше анахронізмом.

І мін. Бенеш зробив для себе послідовні висновки: побачивши що раз конкретнійші обриси пакту пяти вел. держав, між якими нема ні Чехії ні Польщі, він рішив піти шляхом, вказаним мін. Чемберленом. Згідно з тою вказівкою він шукає Чехословаччині забезпеки в безпосередніми переговорами з Німеччиною, які мають довести до окремого чесько-німецького договору.

Який характер приймуть ці переговори, в якій площині вони будуть вестись, — поки що ще зарано говорити. Чехословаччина, яка не має територ... на яку претендувала би Німеччина, має проте

перед очима вічно залякуючу проблему майбутньої австро-німецької злуки а у себе в державі могутню як численно, так економічно і культурно, німецьку національну меншість, яка є в гострій опозиції до уряду та яку тримати завжди в опозиції — є чехословацькій державі неможливо. Все це складні й делікатні справи, яких розвязка дуже важка, тому й не диво, що як німецька, так і чеська преса навіть не пробує торкатись евент. подробиць будучого чесько-німецького порозуміння, а оперує лише загальниками довкола самої лише формальної пропозиції чехо-словацького уряду.

Наводючи ці голоси берлінської преси, слід згадати про „Фоссіше Цайтунг", яка звертає увагу на ріжницю поміж ЧСР. і Польщею у відношенні до Німеччини. Чехословаччина, яка не потрібує гарантії границь, виступає з пропозицією заключити договір „на всякий випадок". Польща, навпаки, лякається всілякої дискусії. „Для Польщі не війна є страшною, а саме примус мирними способами вияснювати національні проблеми". Представники польського уряду не повинні репрезентувати настроїв, яких, на жаль, все ще тримається велика частина польської преси. А відносини ЧСР. до Німеччини поправляться автоматично, коли чесько-німецькі відносини внутрі чеської держави стануть кращими. „Берл. Тагеблят" передбачує теж, що Польща схоче наслідувати Чехословаччину і покликується навіть на свої інформації з Варшави, буцім то там готують вже анальоґічну ноту. „Берл. Берзенкурієр" дуже прихильно оцінює чеську пропозицію й оптимістично глядить на її конкретний вислід, хоча зазначує, що Німеччина не може відмовитись від порядку: спершу західний, а потім щойно східний пакт. „Дайтше Альгем. Цайт." бачить у виступі Бенеша його невдачу на женевському ґрунті. Лякаючись ізоляції Бенеш виступає з ініціятивою безпосередніх переговорів з Німеччиною. Соціялістичний „Форвертс" теж саме хоче бачити спершу полагоджения чесько-німецьких непорозумінь внутрі ЧСР. „Б.-Ц. ам Міттаг" передбачує спершу нараду чеських і німецьких правників, яка збереться після конференції міністрів 5-ти держав в Люцерні.

Польська дипльоматія має розгризти новий горіх, знову таки за твердий на її немічні зуби. Як вона зареаґує на цей зворот у чехословацькій закорд. політиці, ще не відомо. Покищо знаємо лише, що міністр Скшиньскі відбув кількагодинну конференцію з франц. амбасадором Панафіє, та що „Таймс" стверджуючи у пропозиції чехословацького уряду тріюмф англійської ідеї про льокальні пакти, висловлює надію, що й Польща протверезіє і піде за прикладом Чехословаччини. А вже цілком загадочною є коротка, 4-ох рядкова згадка в органі чехо-слов. м-ства загр. справ „Праґер Прессе", що вище наведену надію „Таймса" опрокидує півурядова звістка, яку отримано в Празі з Варшави. Як що польський сойм і його комісія заграничних справ пригадають собі врешті своє істнування, то може попросять міністра Скшиньского сказати їм ласкаво, що він задумує робити. Та ледве, чи він зможе відповісти на таке питання: з порожнього не наллєш.

Свято нашої кооперації.

Львів, 26. вересня 1925.

Саме тепер обходить наша кооперація на західно-українській національній території пятиліття свого обновленого істнування. Така хвиля надається перш за все для підсумків дотеперішньої праці та для аналізи пройденого шляху.

Перед війною в нас важко було говорити про кооперацію в повному того слова розумінні. Коли полишити на боці „Народню Торговлю", „Союз Кредитовий" і кілька инших установ, що були побудовані на основах самовистарчальности, то все инше істнувало та розвивалося при допомозі чужого переважно кредиту. Та й не багато було тих установ. Мали ми заледве кілька сот кредитових і кількадесять споживних та молочарських кооператив. Та війна всіх їх знищила.

По війні прийшлося творити все наново. За пять літ наша кооперація вспіла створити понад півтори тисячки кооператив з 32 кооперативними союзами на чолі. Завершенням тих союзів є „Центросоюз". Всі ті кооперативи повстали і розвивались та розвиваються без ніякої посторонньої допомоги, без вигідного державного кредиту, отже на основах самовистарчальности. Безперечно, що це досягнення є велике. Воно тим більше велике, що прийшло по часах великої руїни серед невимовно важких політичних і економічних обставин.

Ідея кооперативної самодопомоги, економічного самовідродження на основах самовистарчальности це безперечно найкраща і найбільша ідея для кожного політично та економічно поневоленого народу. Защіплена в кров наших мас, вона може унезалежнити їх не тільки економічно, але й двигнути їх на культурну височінь европейського заходу.

Добре зорганізована та на здорових засадах побудована кооперація має для народу також величезне виховуюче значіння. У ній кожний селянин, кожний робітник, ремісник чи навіть інтеліґент має змогу вчитися дисципліни, набувати пошани до колективу, до спільного порядкування громадськими справами і — що найважнійше — кожний мусить вчитися співвідповідальности за колективні, отже громадські справи. Співвідповідальність з колективом, а також індивідуальна відповідальність перед цим останнім вчать кожного шукати доцільности в особистих та громадських вчинках.

В історії життя нашого народу кооперація відіграла вже раз дуже гарну і почесну ролю національних фортець. Така роля припала їй на Великій Україні перед світовою війною та перед революцією з 1917 р. Вона не тільки зберігала там нарід перед чужим визиском, але в час революції видала найбільше свідомих національно діячів, що двигали потім на собі чи не весь тягар української державности. Очевидно, що наша кооперація мусить у нас теж відгравати ролю національної фортеці, що даватиме відпір наступам визискувачів нашого народу не тільки на економічному, але й на культурному і всякому иншому фронті.

Добре поставлена кооперація — це своєрідна держава. Кооперація національно поневоленого народу повинна стати теж своєрідною національною державою. Її метою є обєднати в собі усіх членів нації та поробити з них карних жовнірів, що згідно та доцільно прямуватимуть до створення економічного добробуту нації, а тим самим звоцілять для неї життєвих соків, та зроблять її відпорною на всякі найважчі удари.

Порівнавши нашу кооперативну неміч зперед пяти літ із її теперішніми здобутками, у нас мимохіть будиться оправдана надія, що при скріпленій енергії кооперативних діячів та при дружнім зусиллі цілого народу на будуче в нас можливе створення величавої кооперативної будівлі, яка дорівнувала би високо розвиненому кооперативному будівництву Заходу.

З нагоди свята пятилітньої, позитивної праці та росту нашої молодої кооперації в нас є тільки одно бажання, щоби кожна українська оселя на протязі других пяти літ дійшла до створення власної кооперативи.

В. М.

По широкому світі.

Німеччина візьме участь у міжнародній конференції, на якій радитимуть міністри закордонних справ над ґарантійним пактом. Делеґатами будуть мін. зак. справ Штреземан і канцлєр Лютер.

Приїзд Чічеріна до Варшави і його побут у Німеччині підчас переїзду до саматорії під Віднем, дає привід до численних комбінацій у польській та німецькій пресі на який бік удасться перекабатити його політичну орієнтацію, у заяву з підготовленим ґрунту під переговори про „східні кордони". Одночасно повторяють звістки потверджені радянським посоль-

Д-р ІВАН БРИК.

ЗІ ЛЬВОВА У ПРАГУ.

(Покінчення.)

При помочі дешевого, державою уділюваного кредиту урядники і робітники приходять до власних домів. Довкруги Праги повстали цілі великі кольонії таких домів на одну або й більше родин. Там мають змогу серед тишини скріпити своє здоровля на свіжому повітрі. А найбільша це благодать для дітей.

Чехословаччина — це перша держава, де істнує закон, про примусові відпустки для робітників.

Сама Прага, що лежить в долині, є містом нездоровим. Повітря важке і душне, головно ізза великого залізничого руху. Чехи і про це думають, бо задумують не впускати на пражські двірці вуглем опалюваних льокомотив і заступити їх силою електрики.

Одно із перших місць у дбайливости держави і громадянства займає школа й освіта.

Для дітей до 6 літ з кінцем 1920 року було 1200 діточих городів і захистів.

По статистичним даним з 1922/3 р. було 16 високих шкіл, 364 середніх, 2461 фахових рільничих, торговельних і промислових, 13.775 народніх та 1615 виділових.

Приміщення і будинки шкіл відповідають усім вимогам гіґієни. Школи багато випосажені у потрібні наукові засоби. Самих учительських бібліотек було 15.070 з 3.623.731 томів, а бібліотек для учеників 15.649 з 3.361.040 томів. Університетські бібліотеки й инших високих шкіл в це не вчислені.

Над піднесенням рівня освіти і знання працюють завзято не тільки культурні але й спортові і гімнастичні та політичні і професійні орґанізації. У неділі і свята інтеліґенція розлітається з міст у край, навіть у дуже далекі країни, з відчитами, рефератами, викладами і т. д. Чехи не числять на те, що робить офіційно держава, а робить багато, і з цілою енерґією далі працюють над освітою люду, як працювали в часі політичної неволі. Доказом цеї праці є 6.562 бібліотек, з чого 4.849 удержують на свій кошт самі громади, а решта припадає на приватні орґанізації. У тих бібліотеках загалом 2.486.175 томів книжок, а в році 1921 користало з них 6 і пів міліона випозичаючих.

Очевидно, що такий книжковий рух можливий тільки серед народу, де є 2—3 проц. неграмотних.

Незвичайно велика цікавість до газети і книжки. Статистика з кінця 1920 р. виказує 354 часописів і журналів політичних, а 1.096 неполітичних. На саму Прагу припадає 87 політичних, а 623 неполітичних. І те все на близько 14 міліонів населення чехословацької республики, в чого на Чехословаків випадає приблизно 9 міліонів.

Українців у Польщі числимо на 7 міліонів. А скільки припадає на них часописів? — Я замовчу цифри, бо сором палить лице. Усім тим, що ґазету вважають люксусом, усім тим, що їм вистарчає прочитати ґазету на „Бесіді" або в касині, пригадаю, що в Чехословаччині кождий газету не тільки читає, але й купує.

Так само стоїть Чехословаччина високо і під оглядом книжкової продукції. За 1921 р. видано 5.999 книжок. Але там книжку купують, а не тільки оглядають за виставою. Там певно нема інтеліґента, щоб не знав входу до книгарні.

Чехи інтересуються питаннями політичними, суспільними, економічними, віроісповідними, спорту, гіґієни і культури не тільки своєї держави, але й чужих держав та народів. Я стрічав у звичайненьких, безпретенсіональних людей стільки знання актуальних справ українського народа, якого нема у багатьох наших „інтеліґентів".

Освіта привела чеський нарід до дуже сильної орґанізації економічної, до національного багатства, до здисциплінованости, політичної і національної сили.

Та хибно булоб думати, що те все прийшло несподівано або з чужої ласки. Чехи мали щастя, що їх політичними ворогами були Німці, від котрих могли багато доброго навчитися. І справді навчилися та стали, як самі кажуть, славянськими Німцями.

Нинішня їх державна незалежність, це тільки вислід їх пильної, завзятої піввікової праці, буденної, дрібної, неголосної, але послідовної і доцільної на усіх ділянках народнього життя. Війна заскочила їх тоді, коли були вже незалежні культурно і економічно. Бракувало тільки завершення і воно прийшло. Прийшла воля. Що правда, Чехи були приготовані і на програну. І тут я подам кілька золотих слів мойого приятеля.

„Масарик мовляв завдно, „як програємо, будемо далі вести революцію за границями рідної країни".

„І що революцію ми були приготовані вести енерґійною пропаґандою, ми рішилися засипати світ інформаційними брошурами, приєднати для нашої справи світову пресу, брати участь на усіх можливих зїздах, конґресах і конференціях, усюди товкти, усюди кричати, без упину аж доти, доки демократичне людство не підхопить нашого голосу і не стане кричати разом з нами.

„Ми були рішені нищити нашого ворога не тільки морально. Наш нарід надто освідомлений, карний і зорганізований, щоби не послухав нашого зазиву і не шкодив ворогові на кожному кроці і матеріяльно.

„Ми не тратили віри в себе і в людство. Ми вірили в те, що кожний наш апель до культурного світа, коли не пропустимо мовчки ні одної заподіяної кривди, буде все новим і щораз сильнійшим ударом у ворога. Ми знали, що наша неволя довго не удержиться, бо або побідить міжнародня демократія і мировою дорогою Ліґа Народів звільнить наш нарід з чужого ярма, або нам треба буде підождати на світову революцію, чи новий світовий конфлікт. Хвилевий гнет міг нас тільки змiцнити і загартувати. Проти якихнебудь спроб винародовлення ми були захищені нашою освітньою орґанізацією, домашнім вихованням мо-

ством у Берліні, що Чічерін є справді недужий, тому загаяв з виїздом і виїде через Варшаву до відівленської санаторії.

Наради Ліґи Націй ще продовжаться до найблизшого вівтірка. На останнім засіданні прийняли внесок франц. делегата Люшера, щоби скликати міжнародну економічну конференцію всіх держав, в Німеччиною включно. На нарадах правничої комісії вийшли два цікаві інциденти: делеґат Ірляндії заявив, що становище англійського делеґата висловлює тільки погляди англійського уряду, а не ірляндського; 2-о делеґат Еспанії виступив проти привілеїв французької та англійської мови, заявляючи, що в Лізі Націй нема урядової мови і всі мови є рівноправні.

Італія покищо не заїняла становища супроти участи в конференції над гарантійним пактом і не визначила свого представника, на випадок, якби Муссоліні не мав охоти бути сам делеґатом.

Зєдинені Держави, устами своїх офіціяльних представників, уважають останню сесію Ліґи Націй невдатною, з огляду на безсилля в справі Моссуля, мароканської війни та повстання Друзів. Покищо Ліґа Націй, це тільки знаряддя великих держав.

У Мароку франц. офензива зупинилась в наслідок дощів; еспанська посувається в напрямку Айдіру, теперішньої столиці Абд-ель-Кріма.

„Nie pozwalam!“

Українцям заборочений вступ на високі школи.

Саме тепер відбуваються вписи на університети. Небавом розпічнеться новий академічний шкільний рік. Одначе мало української молоді зможе віддатися науці. Університетські власти, особливо кермачі львівського університету, послідовно ведучи свою лінію, розпочату в р. 1920, відмовляють українській молоді вступу в університетські мури.

Як нас інформують, досі зі зголошених на львівському університеті на перший рік медицини 150 Українців прийнято тільки 15 (словами: пятнацять), а зі зголошених на перший рік права 300 Українців прийнято тільки 30 (тридцять), себ-то 10 проц. зголошених. Про фільософічний факультет не маємо ще ніяких відомостей. Так само не маємо відомостий про вислід вписів на львівську політехніку; знаємо тільки, що на машиновий відділ прийнято 4 (чотирьох) Українців.

Та колиб навіть не застановлятися над дальшими пересіваннями студентів-Українців через сито антикультурної вшехпольської диктатури на високих школах; колиб не брати на увагу тих, які не будуть прийняті на фільософічному факультеті львівського університету, на політехниці, на ветеринарії і т. и., — то всетаки виринає питання, що станеться з вже неприйнятими 400 (чотириста) українськими студентами? Очевидно, число неприйнятих, разом взявши, певно перевисшить тисячу голов.

Та не лише у львівських високих школах не приймають студентів-Українців. Те саме діється і в Кракові. На поданнях українських студентів уміщує канцелярія краківського університету незвичайно влучну замітку: „Najbliższem miastem uniwersyteckiem jest Lwów“. І ця формулка має заступити українському студентові голод знания.

І тут утворюється „зачарований круг“. На істнуючі на українській національній території університети не приймають, український тзв. тайний університет переслідують, за кордон не пускають, покінчених за кордоном студій не признають і т. и. Одним словом тріюмфує старошляхетське: „Nie pozwalam!“ Так не дозволяють вчитися, студіювати, добувати знання, створити основу під життеве істнування, не дозволяють не тільки збільшувати інтелігентську верству, але навіть вдержати дотеперішній стан.

На кожнім кроці, на кожнім полі, в кожній ділянці тільки — як казав Франко: „злоба низька і сердитість рабська“.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист у добі лихоліття!

лодого покоління і рідною привітною школою. Не втративши впливу на народні маси і оперши бій на широких принціпах людства, ми булиб мусіли побідити“.

А гроші на те все?! — Вже дали і далі давалиб сини шануючого себе, працьовитого, на саможертву готового чеського народу в краю і за границею“.

Віра і певність мойого приятеля мене переконали.

Чехи остали й надалі такими самими славянофілами, як були перед війною. Не тільки на словах, але й у ділах. Зі щирим і глибоким спочуттям відносяться до нашого народу. Ці симпатії винесли вони із безпосередньої стрічі з українським народом в часі великої війни. Мені доводилось часто стрічати таких українофілів ентузіястів, які просили говорити до них тай самі пробували говорити мовою „того доброго народу, серед якого находили поміч і розраду“.

Та причин тієї прихильности і матеріяльної допомоги українській еміґр. треба шукати не тільки в особистих милих споминах. На території української незалежної республики найшли сердечний приют і визначну матеріяльну допомогу чеські революційні леґіони і їх провідники з Масариком на чолі.

Бажають вони тільки одного. За мало знають ще історію і культуру українського народу, за мало його теперішне положення. Бажають як найбільш інформацій, і тут відкривається вдячне поле для праці, користної для обидвох сторін, а головно для нас самих, яку повинна сповнити в першій мірі наша еміграція.

Наша еміграція тішиться серед Чехів дуже доброю славою, а в першій мірі студентство. Воно, по інформаціям з чеської сторони, дуже пильне, спосібне і працьовите. З усього чужого студенства стоїть найвище. Чехи не находять слів похвали для студентів медиків і техніків. Бажане булоб, щоби поприч свої фахові студії українське студентство зайнтересувалося більше тим середовищем, серед якого живе, не відчужувалося, а навязувало товариські й особисті знайомости, приглядалося усім проявам чеського життя, вчилося і набирало досвіду. Цеж для синів української нації найкраща школа.

Короткий час і невідповідна пора не дали мені змоги приглянутися старшому поколінню на еміґрації. Чував тільки, що живуть надто відокремлено, як би у якомусь сні, заняті тільки собою і тільки в себе вдивлені. Інформують Чехів мало і не навязують близчих зносин.

Ми часто покликуємось на Чехів і ставимо собі їх за взір. Та це тільки фраза. Як би ми їх справді знали, знали їх методи праці, їх історію і культуру, то й самі булиб инші.

Я ще нераз постараюсь познайомити наше громадянство з ріжними цікавими питаннями тай окремо обговорити справу рідного Підкарпаття.

Може чогось доброго й розумного і ми навчимося.

Містерії в шкільництві.

Відступ Ст. Ґрабского?

Львівський „Дзєннік людови“ твердить, що міністр освіти Ст. Ґрабскі зробив тайний відступ не лише щодо „утраквізації“, але й відносно всенародного шкільництва.

А саме — після зібрання шкільних деклярацій щодо устійнення (?) мови навчання у всенародніх школах, шкільні інспектори, „народові підковенди“ пос. Потшиньского й учасники його „народових“ конвентиклів, так знаменито зрозуміли бажання своєї шкільної влади, що навіть в тих повітах, де зовсім нема Поляків (як напр. турчанський повіт), потворили школи виключно польські або утраквістичні. В своїй ревности вони так пересолили, що це навіть Ст. Ґрабскому видалося пересадою, яка грозить скандалом.

Приїхавши до Львова, він скреслив деякі реформові операти панів інспекторів задержуючи українські школи, або вдоволяючись „утраквістичними“. Цифра тих поправок Ст. Ґрабского має сягати майже 50 проц. шкіл, що їх метаморфозували панове інспектори.

Не можемо ще тепер ствердити, наскільки інформації „Дзєнніка людового“ відповідають дійсности і наскільки тут мається до діла та в якому напрямі мін. Ст. Ґрабского.

Польонофобія.

„Тепер не маємо перед ніким страху, лиш — перед польськими бандитами“.

„Слово польске“ з 24. ц. м. (ч. 261) містить статтю „Не Францїя, тільки Grand Orient“, в якій нарікає на зріст протипольських настроїв у Франції. Французькі інтелектуалісти, або — як каже автор — „еліта французької масонерії“ і „лицарі Великого Сходу з rue Cadet“ — підписують протести проти білого терору в Польщі. А це веде до того, що вороги Польщі намагаються зловити в світ, що Польща з Вильном, Львовом, Шлеськом і данціґським коридором є джерелом безнастанних заміщань, а в будучині навіть воєн“.

На такий оборот справи Поляки не були приготовані. А противники використовують помилки чи недогляди польської дипльоматії і ставлять міцні підвалини під формальну базу польонофобії. А до чого доходить та польонофобія видно хоч би з того, що в паризькім театрику „Palais Royal“, актори в своїх дотепах пускають таку дотепну фразу: „Тепер не маємо перед ніким страху, лиш — перед польськими бандитами“. А „в світлі бандита — каже автор — хотять представити наше громадянство“. І нічого не помагає, що французькі публіцисти вияснюють, що ті бандити не конче мусять бути Поляками, все одно — каже автор — „наклепи (oszczerstwa) тріюмфують“ і польонофобія шириться.

За тюремними мурами.

в особах директора карного заведення „Бриґідки“ Маєвского, асистентів тієї вязниці Гурского й Оруцкого та 10-ох вязничних сторожів, які у „воєнній“ поготівлю зявилися 16. ц. м. вечером в тюрмі при вул. Баторія.

На місці згадаємо тільки, що на деяких вязнів наложено дисциплінарну кару таки в мурах судової тюрми. Між иншим молоденьку Жидівку Густу Декенбавм, арештовану у звязку зі справою Ботвіна, вкинено 16. ц. м. в год. 7-мій вечером до пивниці з бетоновою долівкою, де колись стояли бочки з нафтою. Очевидно, не було там ні ліжка, ні стола, ні лавки, взагалі пусто і глухо. Забрали її з тої пивниці на другий день рано в год. 11-ій безпритомну. Вона лежала на бетоновій долівці, не даючи признак життя і в такому стані її віднесено до келії.

Инших пол. вязнів тех вкинено до вохких пивниць. Редактор „Громадського Голосу“ п. Остап Павлів відсидів 3 дні. Барановському призначено 8 днів і т. и.

Директор тюрми Маєвскі, під проводом якого відбувалася ціла історія, був передше канцеляристом при Апеляційнім Суді у Львові. Та вже тоді мусів він проявити небуденні спосібности, коли його покликано на курс для директорів вязниць у Варшаві і опісля призначено директором тюрми „Бриґідки“. В четвер 17. ц. м. Маєвскі виїхав був до Варшави, щоби похвалитися своїми успіхами на тюремному ґрунті.

Ключників Стояка і Дойбзінґа.

н., правила визначили лікар хорими і удiлив їм 2-деннї відпустки.

Політичні новини.

Приїзд Чічеріна.

З Москви повідомляють, що Чічерін у пятницю вечером виїздить до Варшави. Над границю на стрічу Ч-ові виїхав представник польського мін. загр. справ. До Варшави прибуде в неділю рано. Замешкає в радянському посольстві. Передбачують ряд конференцій з участю членів польського уряду. Мін. загр. спр. завізвало тел. до Варшави пос. Кентшиньского для участи в конференціях. У Варшаві побуде Ч. до вівтірка. В подорожі товаришать Чічерінові 2 лікарі, 2 найближчі співробітники і 2 секретарі.

Чічерін уступає?

„Дейлі Тел.“ повідомляє, що Чічерін уступить, а його становище займе Карахан. Карахан не здержував би Німеччини від вступлення до С. Народів.

Біржа.

Львів, 25. вересня 1925.

Гроші.

Вчора тенденція звихлена. Курс дол. впав на 10 до 14 точок. Оборот середній.

Амер. дол. 6·26 — 6·28, канад. дол. 5·70 — 5·75, чеські кор. 0·17·50 — 0·17·75 леї 0·02·50 — 0·02·75, франц. франк 0·26·25 — 27·00 швайц. фр. 1·12—1·15, анг. фунт 28·00—28·20.

Збіжжя.

Пшениця кр. з 1925 р. 21·00 22·00, жито зл. з 1925 р. 16·50—17·25, ячмінь паст. 14·50 15·50 овес гал. 15—.16.

Новинки.

— **Конфіската.** Вчорашне число нашого часопису сконфісковано за все закінчення вступної статті „З завязаними очима“, за всю статтю „За тюремними мурами“, і за кілька рядків статейки „Нова Мапохідна“.

— **Для філятелістів.** Шпіцберген, який мав до цього часу норвеські марки, матиме тепер цілу серію власних марок з написом „Свальбард“ (себто Шпіцберген) вартости 10, 15 і 45 еор.

— **Занадто розумна жінка.** У Чікаго засудили гарну, інтелігентну жінку п-ню Берніс Заліває на 14 літ вязниці за те, що отруїла свого чоловіка. Тому, що вона не могла покрити коштів процесу з власного майна, доручила свому адвокатові заінкасувати життєву полісу свого чоловіка. Ця поліса, на 5000 дол., мала таку клявзулю: „На випадок, якби обезпечений згинув наглою смертю, від нещасливої пригоди або в злочинний спосіб, той, хто предложить полісу одержить подвійну суму“. Жінка, отруївши чоловіка і взявши полісу, домагалась виплати подвійної суми, згідно з волею свого чоловіка, зазначеною у цій клявзулі. Часописи не подають, як до цього поставився дотичний банк.

— **Спростування.** Правит. комісар „Народнього Дому“ п. Іван Сас Лісковацький надсилає нам за своїм підписом таке спростування: Не є правдою, будьто би в суботу 19 ц. м. львівська поліція арештувала членів москвофільського „Друга“, студентів Святослава Пашкевича і Василя Михайлича за те, що вони на коридорі „Нар. Дому“ побили мене, — правительственного комісаря „Нар. Дому“. Названі Святослав Пашкевич (приватизуючий, без умов на студента вищих шкіл і не член „Друга“) і Василь Михайлич, студент прав, були арештовані ще 17 н. м. за плянований на мене напад, котрого але вони, зі взглядів мені з тією метою індивідуально не виконали.

— **Суди нашої доби.** На протязі останньої судової каденції в Перемишлі оголошено чотири присуди кари смерти. В останній понеділок засудили на повішення Вл. Ковачковського та Ів. Березу за злочин убивства в боротьбі за поділ землі, а у вівторок засуджено на смерть І. Бойка. Один з львівських польських часописів додає сентенціонально, що такі справедливі присуди може стануть осторогою для инших.

— **Хто заслужив на помилування.** Як відомо, президент Річпосполитої Польської дуже рідко дає свій підпис під актом, що дарує кару засудженим на смерть. Тому-то варшавський „Роботнік“ як слід звертає увагу на ведений факт таких ласк для якогось Степана Гондачкі, що вбив жінку, для Петра Ржоссовки, що вбив матір, та для якогось свого, що вбив жінку та утік від військової служби. Тепер „Експрес“ подає звістку, що президент помилував і зовсім звільнив від кари начальника міліції вязниці Тадея Козєвского, якого засудили за розтрачення повірених йому грошей, уже припоровиши амнестію на 6 місяців вязниці і ...

НАДІСЛАНЕ.

6 місяців „всупереч категоричній опінії апеляційного суду" йому дарували.

— **„Наталка Полтавка" у французькім містечку.** Одержуємо подрібний допис театральної вистави, яку влаштував 19. п. м. гурток земляків у французькім містечку Homecourt. Провінціональні Французи, що мабуть про наше істнування як народу й не чували, були вельми зацікавлені „екзотичною" пєсою, тим більше, що чисто народніх оригінальних пєс має французький театр небагато. Для тих, які випадково мають на чужині кревняків або близьких знайомих подаємо імена аматорів, що взяли участь у виставі під проводом п. Василенка: п-ні Завадська, п-ні Прозорова, п. Іванищенко, п. Кузь і п. Ракочи.

— **Уневажнення й обмін 5-ти золотових білетів Польського банку.** 5-ти золотові білети Польського банку з датою 28. лютого 1919 р. (І. емісія), а також з датою 15. червня 1924 р. (ІІ. емісія) тратять обовязкову платничу силу з днем 30. вересня 1926. Почавши від 1. жовтня 1925 р. до 30. марта 1926 р. скарбові каси та відділи Польського банку будуть виміновати ті білети на білети Банку чи розмінні білети або на розмінну монету. По 31. марта 1926 р. білетів тих вимінюватися не буде, а з тим тратять вони всяку вартість.

— **Новий український жіночий часопис.** В Коломиї вийшло перше число нового жіночого журналу: „Жіноча Доля", щомісячний часопис для українського жіноцтва — видає і редагує Колегія, нач. редакторка О. Кисілевська (Олена Галачанка). Характер журналу — добір популярних суспільних тем і проста словесна форма — вказує, що журнал призначений для сільського українського жіноцтва, і як такий може виконати величезне завдання громадянського освідомлення та організації селянських читачок. Головне: добути доступ до села й відповідне поширення під селянськими стріхами — і того можна побажати новому журналеві зі щирого серця.

— **Ucrainica.** У „Прагер Прессе" з дня 19-го ц. м. ч. 257 у відділі „Slavische Rundschau" находимо статейку про Б. Лепкого з фотографією, З. Кузелі.

— **Недужий Абд-ель-Крім.** Потверджується звістка, що марокканський герой був ранений в одній з битв ґранатом у ліву ногу. Його лікують тепер два німецькі лікарі, приділені до генер. штабу Абд-ель-Кріма.

— **Висока підвишка.** Множник урядових плат від 15. серпня до 15. вересня буде піднесений з 42 сот. на 43 сот.

— **Чернечі обіти.** В неділю 27-го ц. м. у церкві ОО. Василіян у Львові складе святочні чернечі обіти о. Иосиф Лучинський, бувший нентотомний духовник УГА., а тепер провідник ріжних гуртів Марійського товариства. Обряд почнеться в г. 10·10 перед пол. Буде він рідким у Львові, тому, що оо. Василіяне складають звичайно свої обіти в якійсь чернечій церкві на провінції.

— **Характеристичний памятник.** Дня 6-го ц. м. відбулось у Жовкві посвячення трьох памятників: польських національних героїв Жовкївского, Собіского і Костюшка. Яке було здивування Українців, коли на другий день запримітили на цих памятниках такий напис: „Zniszczony w r. 1918 ręką wandali". Ніхто не сумнівається в інтенції такого красномовного напису: кинути образу не на якихсь поодиноких людей, а на весь нарід! Чи оглядав хто-небудь в якій країні аналогічні присвяти на національних памятниках? А коли ще зважити, що Жовква не лежить під Варшавою і ці памятники оглядає тисячі Українців, ясно, з якими почуваннями відходять вони від них... Найцікавіше те, що безсторонна влада протекційно апробує демонстраційну образу всього українського народу. Але „w Polsce, jak kto chce", коли тільки він є Поляком.

— **Цікаве відзначення.** Муссоліні і командант фашистівської поліції ґен. Гонзаґа одержали з нагоди „міжнародного конґресу міжсоюзницьких комбатантів" від польської делеґації відзначення як... „польські вояки на союзницькім фронті". Дивні є твої діла „о, Славо, що роздаєш ордери!

— **Урожай.** Міжнародний Інститут Хліборобства у Римі подає статистику останнього врожаю жита та пшениці, на підставі обчислень з місяця серпня, коли збіжжа ще не все було зібране. 21 країн Европи дало 260 міл. сотнарів пшениці, Канада та Зєдинені Держави 295 міл. У порівнанні з минулим роком і щодо жита зріст в Европі є значний, і за те ослаб урожай в Північ. Америці та Азії. Про жнива на території С.Р.С.Р. подаємо на иншому місці.

— **Латинізація мусульманської азбуки.** У Ленінграді відбулась нарада визначних учених, письменників та членів Академії Наук у справі заведення латинської азбуки для мов мусульманських народів. Голова Т-ва дослідів над Сходом Павлович заявив, що це питання дозріло до своєї реалізації, тим більше, що вся інтелігенція східних народів, що входить у С.Р.С.Р., приняла цю ідею з великим вдоволенням. В Азербейджані нова азбука вже введена. Небавком збереться у Москві конференція, в якій візьмуть участь учені зі Сходу і цю справу посунуть наперед.

— **Радикальні турецькі реформи.** В одній з останніх промов Мустафа Кемаль Паша заявив себе рішучим ворогом традиції, мпр. звичаю, що жінки закривають собі обличча, а мущини носять турбани. Він заявив, що представники обох полів повинні йти разом з поступом усього народу. Смішно є, коли мущина в англезі носить турбан, а жінка все ще соромиться свого обличча. Ці заяви турецького премієра є висловом приготувань уряду, щоби скасувати деякі дотеперішні перестарілі звичаї.

— **Як писати добре адресу?** Недавно підписане у Штокгольмі світове порозуміння щодо поштових взаємин устійнило такі чотири пункти, які поручає широкому загалові на увагу: 1) писати адресу місцевости латинськими буквами і на другій(низшій) половині коперти чи листівки, рівно, а не наскіс: 2) давати таке точне означення, щоби лист міг дійти до адресата без перепон; 3) марки клеїти на право, на верху; 4) подавати адресу висилаючого. Всякі марки непоштові, на пр. на добродійні цілі, не можна класти на сторінці, де є адреса.

— **Ювилей міста.** Минулого тижня Амстердам святкував 650-літній ювилей свого істнування. Свято мало загально-національний характер.

З судової салі.

Сензаційна розправа на тлі великоміського багна.

Роман Філясевіч, убийник Ст. Корнелля перед судом.

Дальші зізнання обв. Філясевіча.

(Докінчення другого дня розправи.)

Обвинувачений твердить, що виймив револьвер з кишені й стріляв відрухово та без свідомости подробиць моменту і заперечує своє попереднє зізнання, складеному при судовому слідстві, в якому подавав детальний опис злочину: як, не розпинаючи раглану, виймив зі задньої кишені револьвер, репетував, виміряв у висок Корнеллі і з віддалі 5 до 10 цм. стрілив. У тому ж протоколі є така відповідь Філясевіча на запит слідчого, чому стріляв у голову: „стріл у голову вважаю найпевнійшим". Виходить з того, що Філяс. здавав собі докладно справу зі свого вчинку, в мент виконування його.

Після стрілу Філ. відскочив, сховав револьвер і почав тікати. На цвинтарі „Обронцув" упав, потім перебіг стежками крізь Погулянку і вскочив до трамваю „6". Поїхав просто до свого приятеля Обмінського, але не найшов його. Тоді пішов до Адама Ломніцкого, якому по кількох хвилинах байдужої розмови звірився в тайни й від якого взяв слово чести, щоби, евентуально допитуваний, сказав, що він, Філясевіч, був у Ломніцких в 7. год. Від батька Ломніцкого, професора політехніки, почув докір, що виписує листи до його доньки, які непокоять її (це вона була, до якої написав листа з заповіддю самогубства). Також, у Ломніцких, грав до якої 9-ої год. вечора в карти, потім пішов до дому. В ночі не спав, бо почав здавати собі справу зі свого вчинку. Думав про те, чи не зголоситись самому на поліцію, але лякався розголосу.

Другого дня виїхав до Славська з лещетами, де був до 3. лютого. Туди й приїхав 1. лютого приятель Обмінські. Хотячи звіритись йому з тайни, обв. просив його на хвилину розмови. Ледви вийшли за садибу — Обмінські перший закинув йому вбивство Корнеллі і цим так збентежив його, що він почав викручуватись випадковістю стрілу. До Львова відкликала його мати, безперервно турбована поліцією. Переслуханий знову на поліції впав у сітку: йому сказали при допиті, що є свідки на те, що він був з Корнеллею в глибині цвинтаря. Тоді він признався до всього.

Член Трибуналу радн. Ангельські звертає увагу обвинуваченому на деякі суперечности в зізнаннях, що торкаються причин і способу виконання злочину.

Прокуратор дивується, як Філ. міг приймати від Корнеллі папіроску (недокурки найдено при лавці) після того, як Корнелля вже на проході в алеї схвилював його образою одної знайомої жінки. Теж саме прок. пригадує обвинуваченому, що згідно зі зізнаннями матери панни Х., обв. сказав про Корнеллю: „нема що жаліти за ним, бо це була безвартісна одиниця". (На розправі обв. виявив свій жаль).

Обор. д-р Перацкі видістає від обвинуваченого переповідження одного інциденту з Корнеллею у пп. Ломніцких. Було це після відомої авантури з приводу відчиту Г. Еверса в салі „Сокола". Філясевіч сказав, що він не був всилі прочитати „Альравну" дальше половини; на те Корнелля заявив, що лише півголовки читають книжки до половини. Суперечку зліквідовано тоді мирно.

По маловажних запитаннях кількох присяжних суддів — розправу відложено до слідуючого дня.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар „Українського Наддніпрянського Театру О. Міткевич:

Бережани. Саля Сокола.
27.ІХ. „Маруся Богуславка".
29. ІХ. „Пан Твардовський".
30.ІХ. „Вій". 131 72-?

Український мішаний хор Д. Котка:
неділя 27.ІХ. Золочів.
понеділок 28.ІХ. Броди.
вівторок 29.ІХ. Броди. 518 19—?

Концерти хору Котка у Львові відбудуться в днях 1, 2, 3 жовтня п. р. в салі Народного Дому (Рутовського 22). Білети на львівські концерти продає Народна Торговля (Ринок 36).

Загальні Збори Кружка У. П. Т. ім. Ганни Барвінок у Львові відбудуться дня 4.Х. 1925. р. в год. 5-тій попол. в школі при вул. Мохнацького ч. 12. На денному порядку: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання протоколу з послідних Заг. Зборів. 3) Звідомлення з діяльности Старшини: а) секретарське, б) касове, в) Контрольної Комісії. 4) Уділення абсолюторії Старшині. 5) Вибір нової Старшини. 6) Вибір делеґаток на Загальний Зїзд Т-ва. 7) Реферат: „Пекуча потреба бурси для дівчат у Львові. 8) Внесення і запити. — За Старшину Кружка: **Евгенія Макарушкова** голова, **Теодора Ліщинська** секретарка. 534 1—?

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

За редакцію відповідає І. Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.